

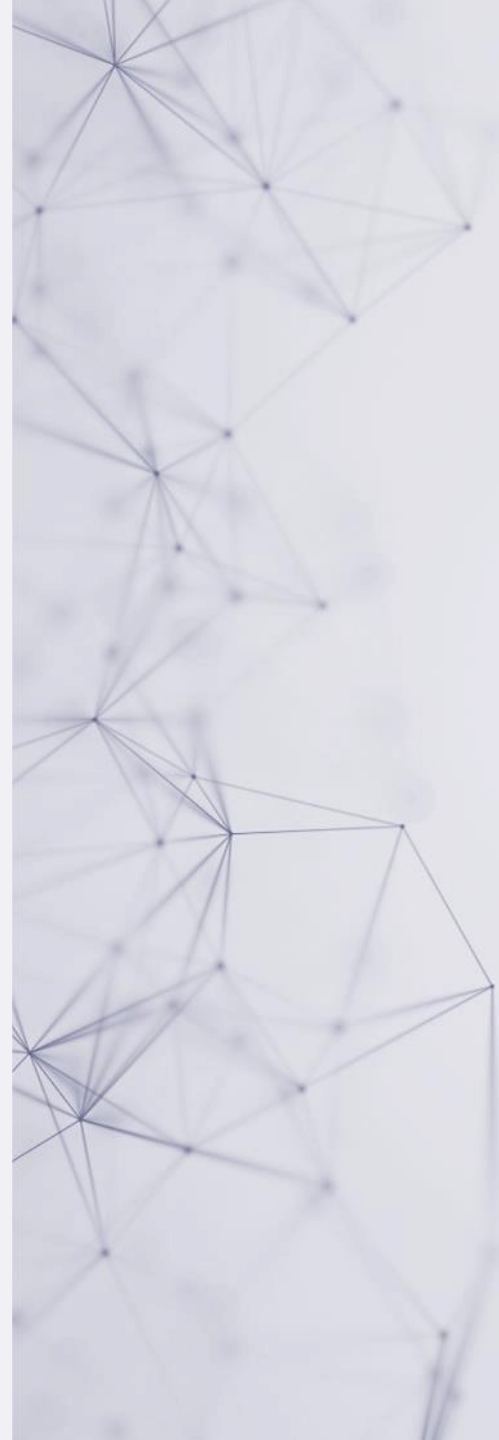
Procentu likmju celšana inflācijas mazināšanai

Anete Kravinska

Monētārās politikas pārvaldes

Monētārās politikas analīzes daļas galvenā ekonomiste

2023. gada 24.augusts

Kopš 2021. gada vidus inflācija eiro zonā un arī citur pasaulē būtiski pakāpusies virs monetārās politikas mērķa līmeņa

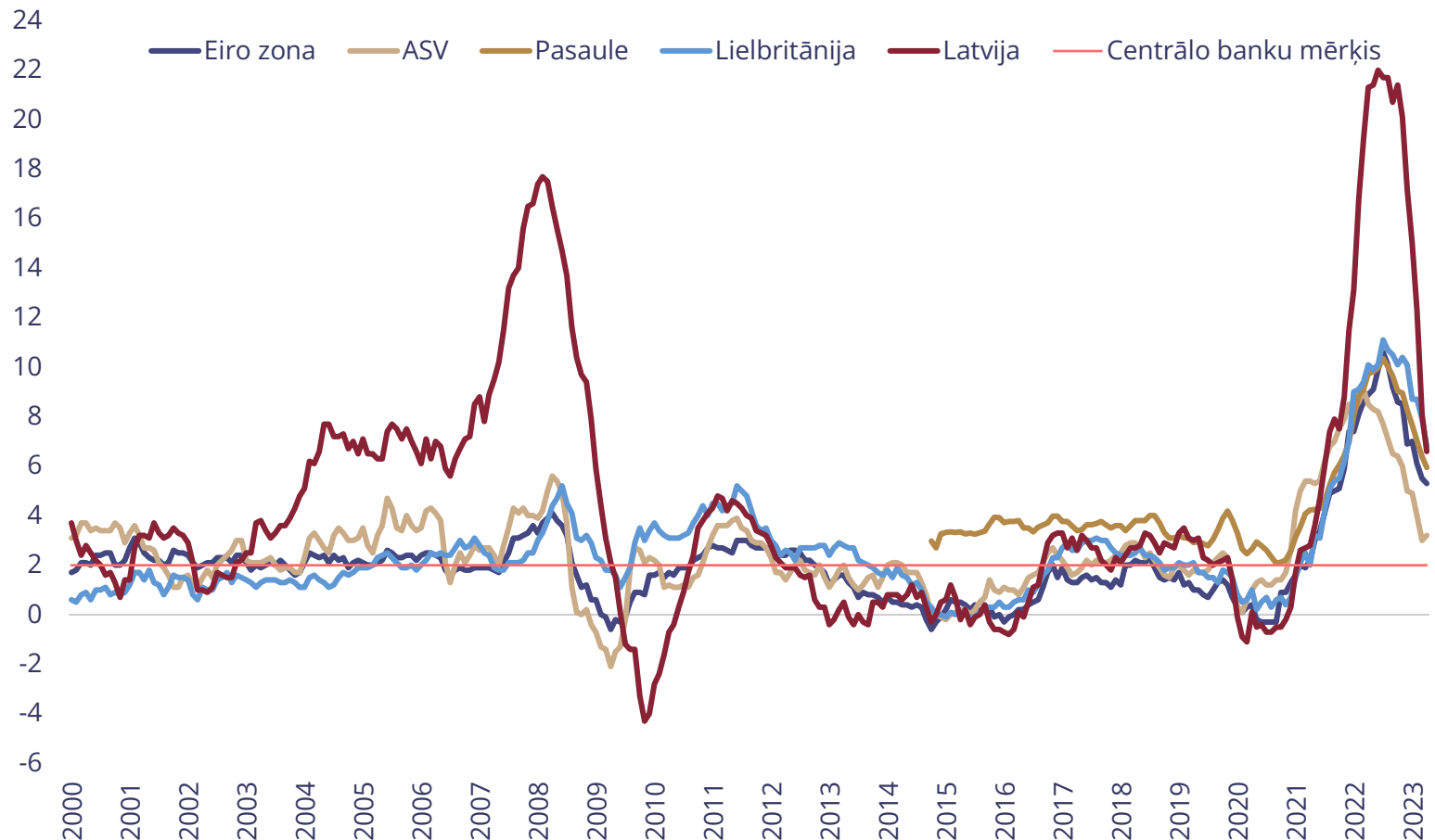

Euro zonā monetārās politikas primārais mērķis ir cenu stabilitāte

2%

ECB nolūks ir noturēt gada inflācijas līmeni 2 % vidējā termiņā

Inflācija (g/g, %)

Avots: Bloomberg, Eurostat.

Kāpēc augsta inflācija ir kaitīga?

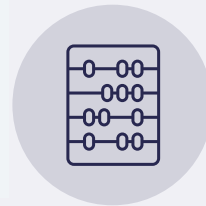
Ja daudzu preču cenas palielinās, patērētāju pirktspēja sarūk

Visam kļūstot dārgākam, veidojas spiediens algu kāpumam

Uzņēmumiem pieaug izmaksas

Uzņēmumiem grūti plānot finanšu plūsmu nākotnē

Centrālās bankas, reaģējot uz augsto inflāciju, strauji cēlušas procentu likmes

Pēc vairāk nekā 10 gadus ilguša zemo likmju laikmeta, centrālās bankas normalizē galvenās politikas likmes

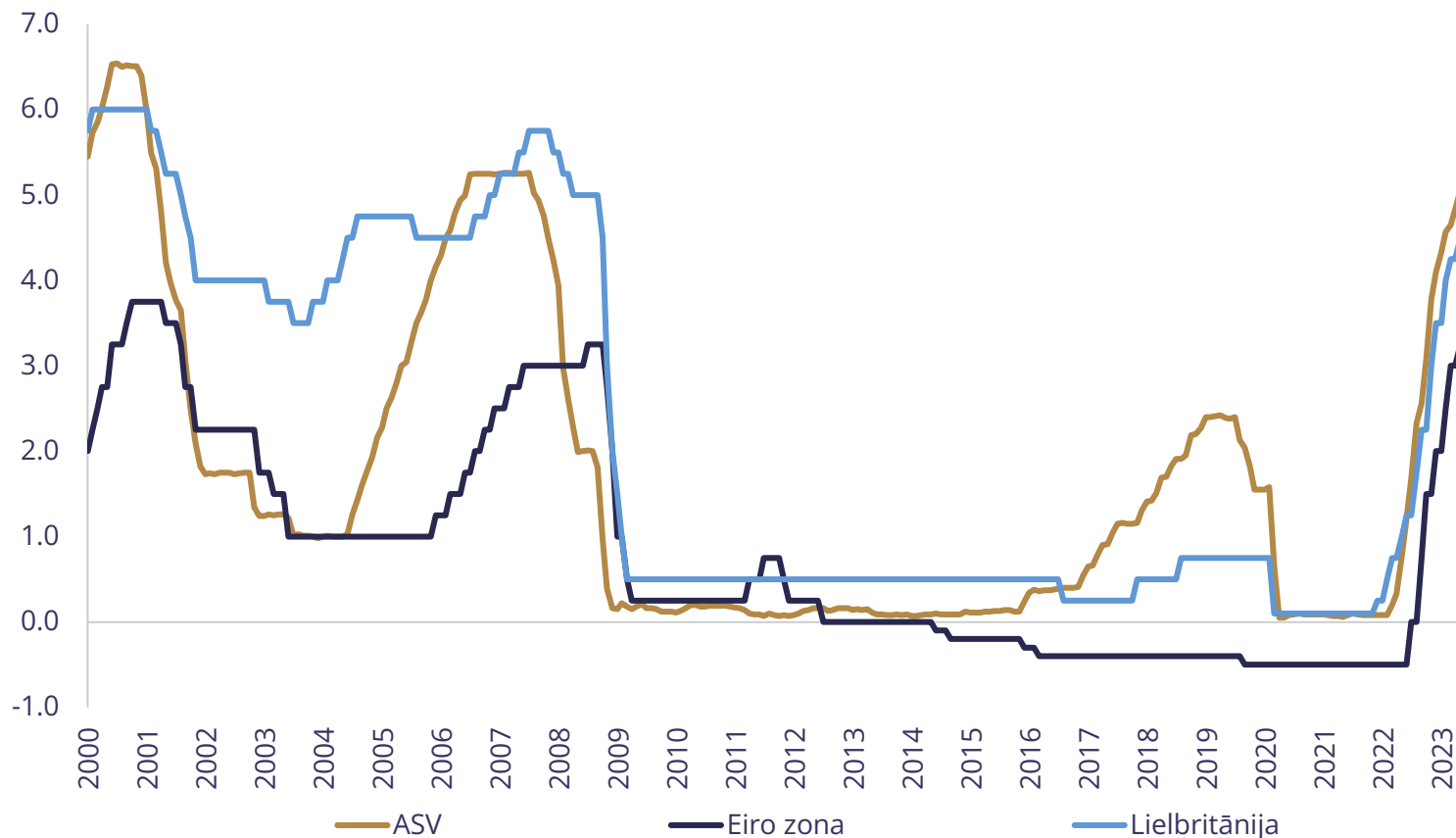

Likmju kāpums ļoti straujš

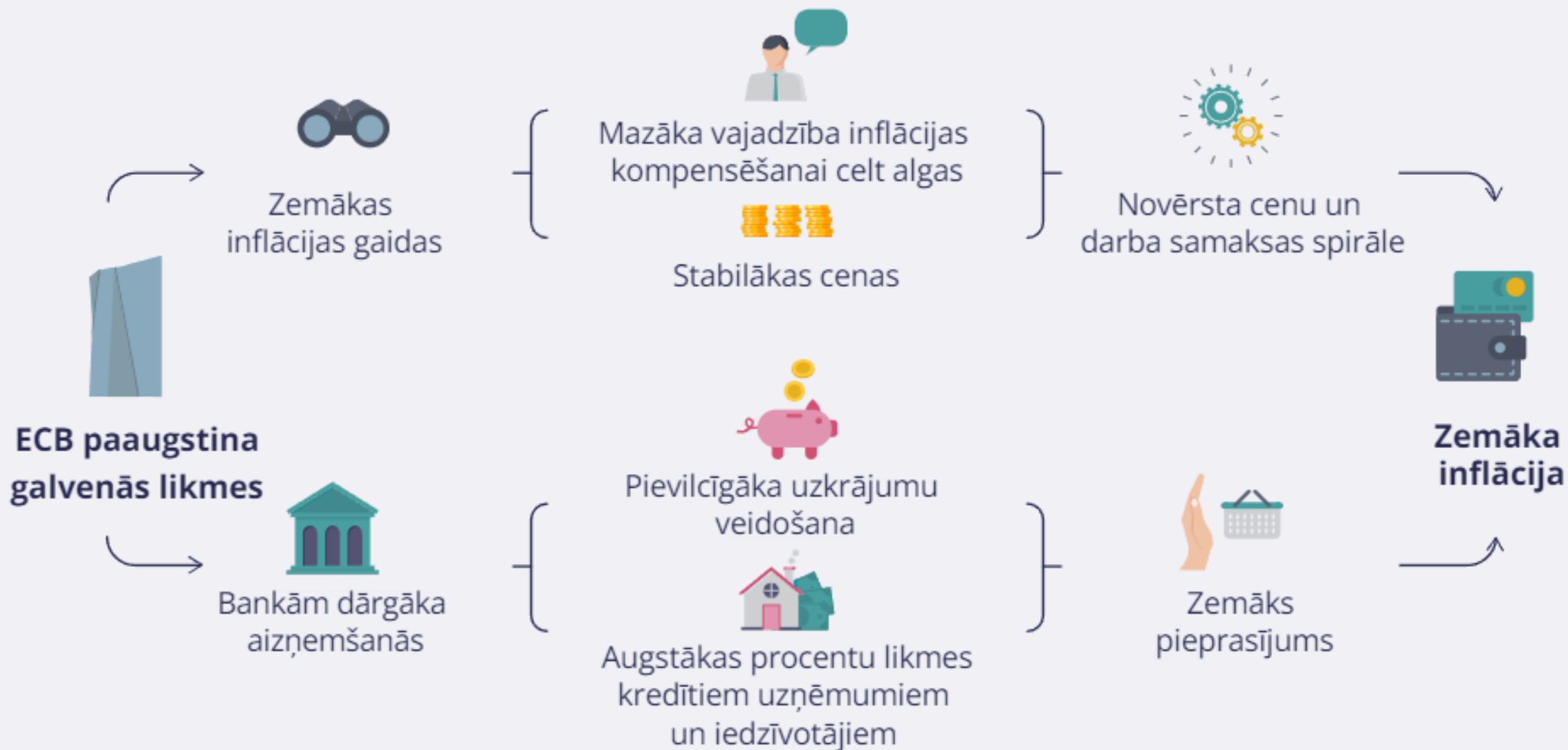
Likmju kāpums atspoguļojas visu finanšu instrumentu cenās

Centrālo banku galvenās politikas likmes (%)

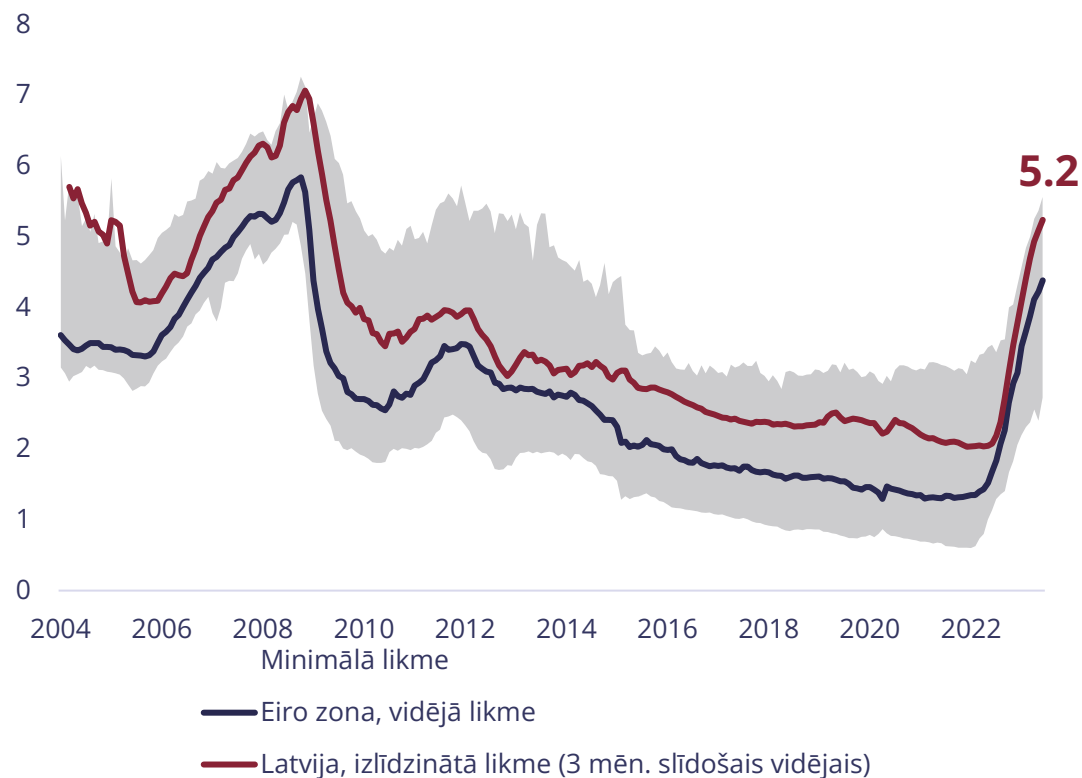
Avots: Bloomberg.

Kā darbojas procentu likmju kāpums?

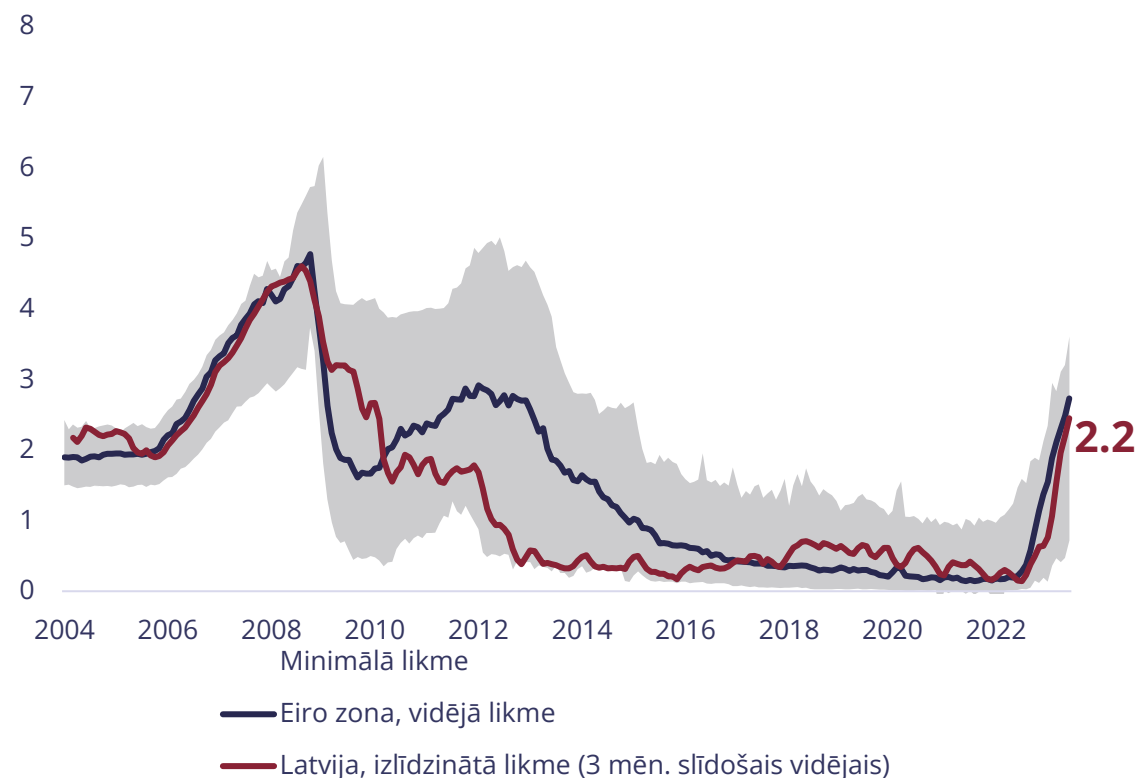

Pieaugot centrālo banku likmēm, strauji pieaug arī banku izsniegto kredītu likmes. Noguldījumu likmes pieaug gausāk

Kredītiestāžu **aizdevumu** procentu likmes no jauna izsniegtiem kredītiem mājokļa iegādei* (%)

Kredītiestāžu no jauna piesaistītu **termiņnoguldījumu** likmes** (%)

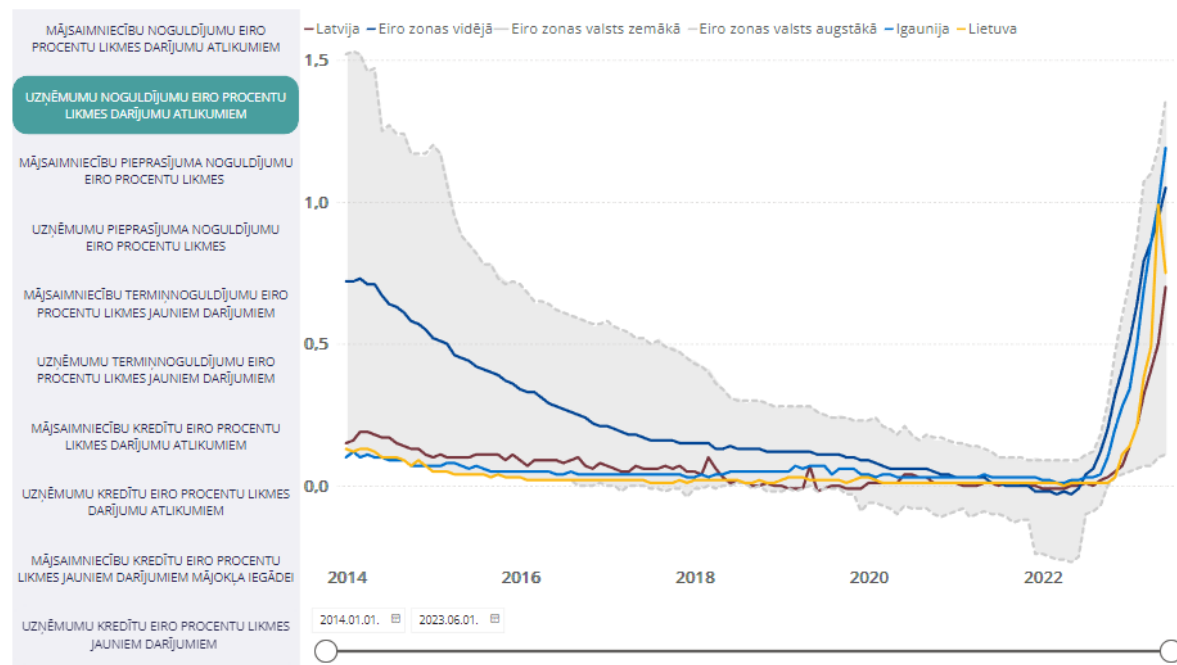

* Ar likmes fiksācijas termiņu līdz 12 mēnešiem.

** Līdz 12 mēnešiem.

Bank.lv tiek publicēti un regulāri atjaunoti dati par aktuālajām kredītu un depozītu likmēm Latvijā un eiro zonā

Noguldījumu un kredītu likmes Latvijā un eiro zonā

Kredītiestāžu piedāvātās noguldījumu procentu likmes

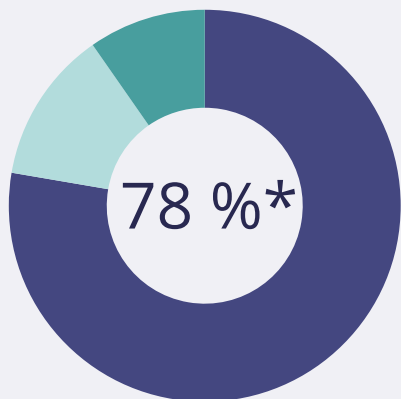
Kredītiestādes nosaukums	1 mēneša gada likme (%)	3 mēnešu gada likme (%)	6 mēnešu gada likme (%)	9 mēnešu gada likme (%)	12 mēnešu gada likme (%)	24 mēnešu gada likme (%)	36 mēnešu gada likme (%)	60 mēnešu gada likme (%)	Minimālā summa, EUR
A/s Reģionālā Investīciju Banka		2.50	2.75		3.50	2.75	2.00	1.75	500
A/s Rietumu Banka	2.50	2.75	3.00		3.85	3.90	3.95	4.00	5,000
A/s SEB banka		2.75	3.00		3.80	2.85	2.85		500
AS Citadele banka	2.50	2.75	3.00	3.25	3.75	3.25	3.00	3.00	150
AS Industra Bank		2.00	2.70		3.50	3.60	3.70	3.90	3,000
BIGBANK AS Latvijas filiāle	2.75	3.00	3.25	3.50	4.10	3.70	3.75	3.50	-
BluOr Bank AS		2.00	2.75		3.50	3.43	3.53	3.85	500

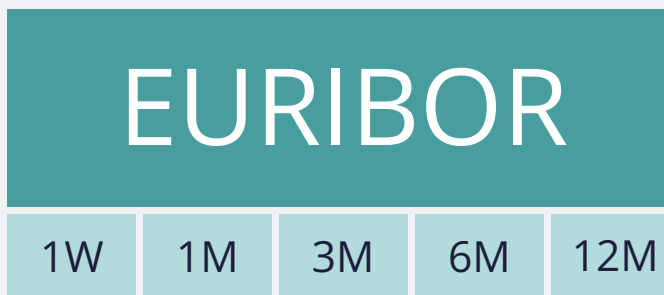
"Naudas cena" - procentu etalonlikme, kas atspoguļo kredītiestāžu aizņemšanās izmaksas eiro zonas naudas tirgū

Eiro zonā plaši izmantots atskaites indekss banku izsniegtajiem kredītiem

Pašlaik Latvijas lielākās komercbankas pārsvarā piesaista līdzekļus ar noguldījumiem. Vajadzības gadījumā EURIBOR būtu labs atskaites punkts, lai aplēstu aizņemšanās izmaksas

Pārvaldītājs – Eiropas Naudas tirgus institūts (EMMI)

Iespēju robežās balstīts uz notikušiem darījumiem

* Noguldījumu īpatsvars kredītiestāžu bilances pasīvu struktūrā

Avots: [About Euribor® | The European Money Markets Institute \(EMMI\) \(emmi-benchmarks.eu\)](https://www.emmi-benchmarks.eu), Latvijas Banka

Kā kredītņēmēji var sevi pasargāt no pieaugošiem kredīta maksājumiem?

Lūgt bankai piedāvāt fiksēto likmi. Tas pasargās laikos, kad procentu likmes aug, bet neļaus iegūt, kad likmes samazināsies

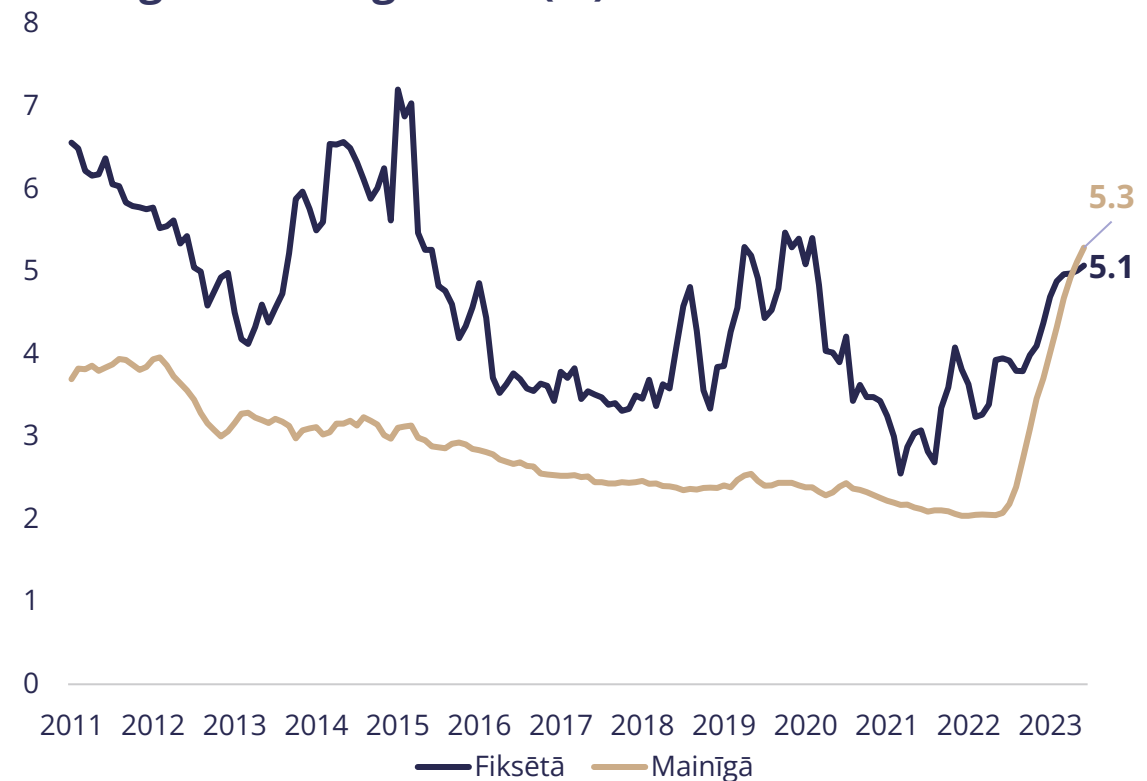

Noskaidrot citu banku piedāvājumus (kredīta pārfinansēšanai)

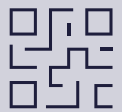
Ja rodas grūtības veikt kredīta atmaksu, vērsties pie savas bankas un individuāli vienoties par grozījumiem kredīta līgumā

No jauna izsniegto nodrošināto hipotekāro kredītu likmes Latvijā ar likmes fiksāciju līdz 1 gadam un no 1 gada līdz 5 gadiem (%)

Avots: ECB datu portāls

Kāpēc esošajos līgumos piemērojamās EURIBOR likmes ierobežošanai varētu būt nelabvēlīga ietekme uz ekonomiku?

Finanšu sistēma ir sarežģīts, vienots mehānisms

Alternatīvas ieguldīšanas iespējas

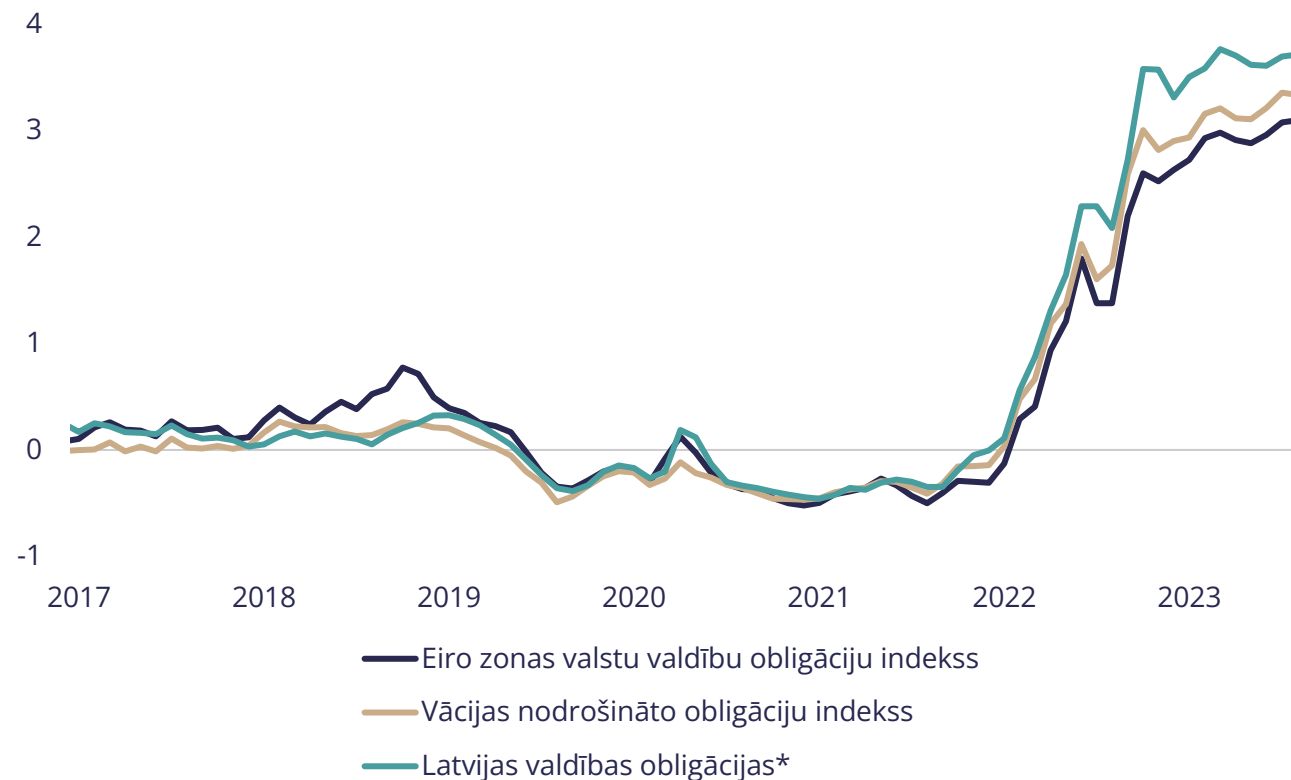

Bankas var mazināt kreditēšanu

Nelabvēlīga ietekme uz banku uzņēmējdarbības vidi

5 gadu obligāciju ienesīguma likmes (%)

*Aprēķinātā likme izmantojot *Nelson-Siegel-Svensson* modeli
Avots: Bloomberg, Latvijas Bankas aprēķini.

Kā zināt, ko gaidīt nākotnē?

Aptauju dati

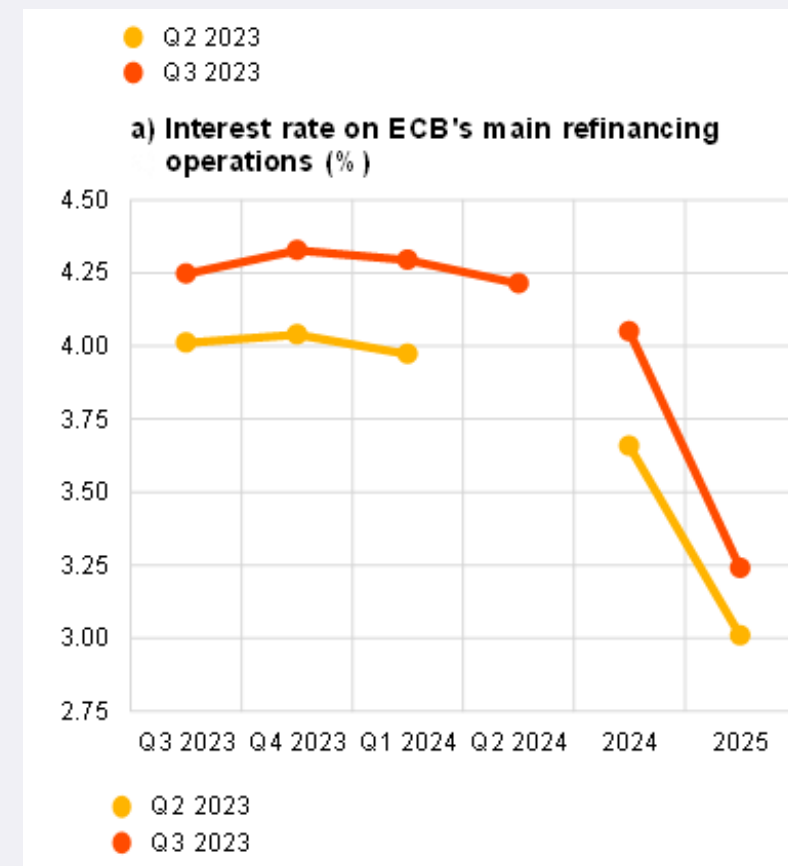

Centrālo banku komunikācija un padomes locekļu izteikumi

Finanšu tirgus instrumenti: nākotnes līgumi, mijmaiņas darījumi

Gaidas par ECB galveno refinansēšanas likmi (ECB Profesionālo prognozētāju aptaujas dati)

Avots: ECB [Survey of Professional Forecasters \(europa.eu\)](https://www.ecb.europa.eu/survey/)

Kā zināt, ko gaidīt nākotnē?

Aptauju dati

Centrālo banku komunikācija un padomes locekļu izteikumi

Finanšu tirgus instrumenti: nākotnes līgumi, mijmaiņas darījumi

European Central Bank

✓ Added

Hawkish ECB said more interest rate rises may be necessary, minutes

Replay Latvijas Televīzija Latvijas Radio

Pirmdiena, 21. augusts

Latvijas Sabiedriskie Mediji

Rīga +23 °C, Z vējš, 2m/s

Concern over inflation staying 'too high' prompts ECB council

Lagarda: Eiropas Centrālā banka turpinās

Eiropas Centrālā banka turpinās procentu likmju celšanu

Lisabona, 27.jūn., LETA--AFP. Eiropas Centrālās bankas (ECB) prezidente Kristīne Lagarda sagaida, ka bankas politikas veidotāji drīzumā, visticamāk, nespēs norādīt, kad procentu likmes sasniegs savu maksimālo līmeni, un jūlijā gaidāms vēl viens procentu likmju paaugstinājums.

Bank of Italy governs

the ECB was "not very

rates will have peaked by

Bloomberg

• Live Now

Markets

Economics

Industries

Tech

AI

Politics

Wealth

Pursuits

Economics | Central Banks

ECB's Kazaks Says Any Additional Rate Hikes Would Be Very Small

- Latvian central bank chief undecided on September meeting
- Remarks come with ECB set to pause or hike again next month

By [Hanna Ziady](#), CNN

Updated 10:29 AM EDT, Thu July 27, 2023

Kā zināt, ko gaidīt nākotnē?

Aptauju dati

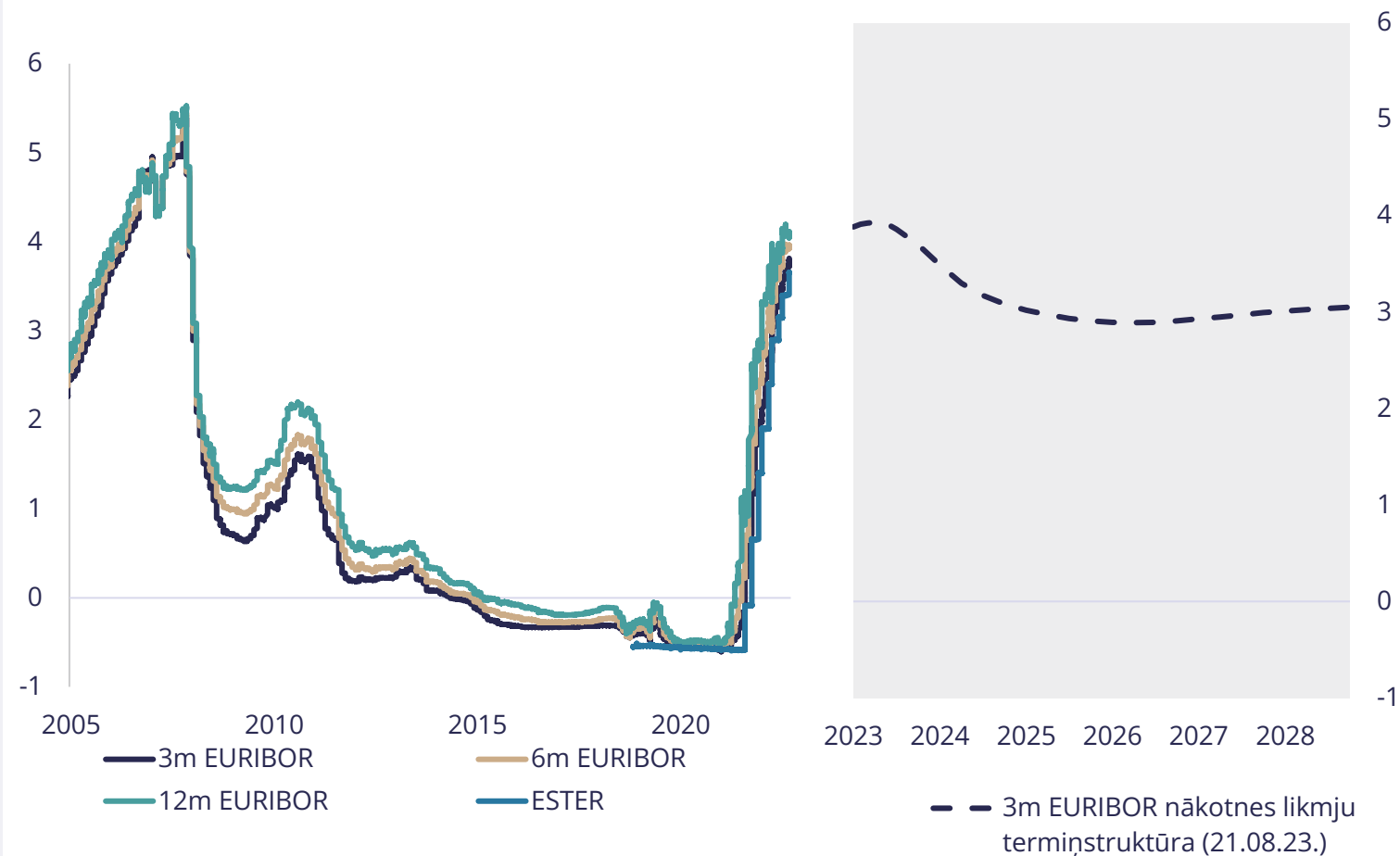

Centrālo banku komunikācija un padomes locekļu izteikumi

Finanšu tirgus instrumenti: nākotnes līgumi, mijmaiņas darījumi u.c.

Naudas tirgus likmes eiro zonā (%)

Avots: Bloomberg.

Paldies par uzmanību!